

Protokół

z posiedzenia Narady Techniczno-Gospodarczej

z dnia 24 października 2024 r. w Nadleśnictwie Ostrów Mazowiecka,

w sprawie projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Ostrów

Mazowiecka na lata 2025 – 2034

A: Końcowe ustalenia w sprawie organizacji prac urządzeniowych oraz ocena gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego planu urządzenia lasu

1) Skład osobowy NTG:

Przewodniczący

- Waldemar Magiera zastępca dyrektora ds. gospodarki leśnej RDLP w Warszawie

Przedstawiciel Zespołu Ochrony Lasu w Łodzi

- Cezary Kieszek kierownik

Przedstawiciele RDLP w Warszawie

- Jacek Sagan naczelnik Wydziału Gospodarki Leśnej
- Celina Wielkowska naczelnik Wydziału Ochrony Lasu
- Piotr Okapieć gł. specjalista SL ds. Urządzania Lasu
- Piotr Odziemczyk gł. specjalista SL w Wydziale Kontroli i Audytu Wewn.
- Piotr Markiewicz st. specjalista SL w Wydziale Gospodarki Leśnej

Przedstawiciele BULiGL

- Jacek Klusek zastępca dyrektora oddziału
- Łukasz Kuśta kierownik pracowni
- Andrzej Jamroz taksator specjalista
- Zbigniew Prządka taksator specjalista
- Katarzyna Michalak starszy taksator

Przedstawiciele Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka

- Waldemar Wańczyk nadleśniczy
- Agnieszka Napiórkowska zastępca nadleśniczego
- Mirosław Rombalski inżynier nadzoru

Nazwiska pozostałych uczestników Narady znajdują się na liście stanowiącej załącznik do niniejszego protokołu.

2) Ocena gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego planu urządzenia lasu

Zastępca Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie ds. Gospodarki Leśnej, na podstawie przedstawionych, referatów i koreferatów pozytywnie ocenił gospodarkę leśną prowadzoną w Nadleśnictwie Ostrów Mazowiecka. Referaty i ocena, zostaną zamieszczone w elaboracie w części dotyczącej analizy gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego planu urządzenia lasu.

3) Ocena ostatecznej wersji mapy przeglądowej obszarów chronionych i funkcji lasu

Zaakceptowano przedstawioną przez BULiGL ostateczną wersję mapy przeglądowej obszarów chronionych i funkcji lasu.

4) Akceptacja zakresu i formy podstawowych założeń polityki przestrzennego zagospodarowania regionu

Omówiono podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, które zostały uwzględnione w projekcie planu urządzenia lasu. Założenia projektu PUL nie kolidują z założeniami polityki przestrzennego zagospodarowania gmin oraz całego regionu.

5) Rozstrzygnięcia w sprawie ewentualnych rozbieżności rodzajów użytków gruntowych

Kontury oraz powierzchnie kategorii gruntów zostały przyjęte w projekcie planu zgodnie z danymi otrzymanymi z nadleśnictwa.

Wykonawca sporządził i przekazał nadleśnictwu wykaz rozbieżności użytków gruntowych o łącznej powierzchni 38,4448 ha. Nadleśniczy doprowadzi do zgodności zapisy w ewidencji gruntów ze stanem na gruncie.

6) Zatwierdzenie zmian granic i numeracji oddziałów

Granice oraz numeracja oddziałów zostały przyjęte z dotychczasowego planu urządzenia lasu.

Granice i numeracja oddziałów pozostają bez zmian.

7) Zakres wykorzystania wskaźników spodziewanego przyrostu bieżącego, tabelarycznego oraz użytecznego

Ustalono, że bieżący stan lasu oraz wskaźniki użytkowania przedrębego w okresie 2014 – 2023, pozwalają na przyjęcie w bieżącym planie rozmiaru użytkowania przedrębego w wysokości 66% przyrostu tablicowego w drzewostanach nie objętych użytkowaniem rębny.

Obliczono również wskaźnik przyrostu użytecznego – 7,4 m³ brutto/ha/rok.

8) Akceptacja testu kontroli pomiaru miąższości na powierzchniach próbnych

Omówiono i zaakceptowano protokół z testu kontroli pomiaru miąższości na powierzchniach próbnych.

9) Wnioski w sprawie ogólnej ochrony lasu

Kierownik ZOL w Łodzi przedstawił referat dotyczący zagrożeń drzewostanów nadleśnictwa, który zostanie zamieszczony w elaboracie.

1. Stałe ogniska gradacyjne na terenie Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka mają na dzień dzisiejszy tylko charakter potencjalny ze względu na brak pojawów gradacyjnych szkodników w ostatnich 20 latach.

Na obecny plan nie proponuje się wyznaczenia powierzchni stałych ognisk gradacyjnych.

2. Stan sanitarny drzewostanów nadleśnictwa należy określić jako dobry. Posusz uprzątany jest na bieżąco, a średnie pozyskanie za minione dziesięciolecie wynosiło 6875,07 m³/rok, z czego 70% stanowiły złomy i wywroty. Zwiększona ilość złomów i wywrotów w latach 2020 oraz 2022 to pokłosie huraganowych wiatrów które przetoczyły się przez kompleksy leśne nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka. W roku tym pozyskanie złomów, wywrotów i posuszu stanowiło 20,3% ogólnego pozyskania grubizny na tym obszarze. Szkody od wiatru w minionym 10-leciu stwierdzono na łącznej powierzchni 448,44 ha z czego 423,85 ha lasu zostało uszkodzone w roku 2020. W roku 2022 szkody były poważne, lecz rozproszone w drzewostanach.

3. Z poważnym problemem nadleśnictwo mierzyło się w roku 2018, kiedy to nastąpiło masowe pojawienie się smolika (*Pissodes castaneus*) i intensywny żer jego larw na uprawach sosnowych. Żer owada stwierdzono na łącznej powierzchni 451,0 ha upraw i młodników sosnowych.

4. W latach 2017-2020 odnotowano wzmożone występowanie szeliniaka sosnowca (*Hylobius abietis*). Jego pojawienie i żer spowodowały największe szkody na powierzchni upraw w roku 2017

(41,1 ha). W latach następnych powierzchnie uszkodzane były nieco mniejsze (2018 – 32,4 ha, 2019 – 20,6 ha, 2020 – 20,8 ha) jednak równie kłopotliwe.

5. Poważnym problemem, z którym zmagają się nadleśnictwo Ostrów Mazowiecka jest masowe występowanie pędraków chrabąszczy na powierzchniach upraw leśnych. Żer pędraków, szczególnie starszych faz rozwojowych powoduje trudności w wyprowadzeniu odnowienia.

Już w roku 2016 obserwowane były pierwsze szkody na uprawach oraz docierały pierwsze sygnały z terenu leśnictw na temat wzmożonej aktywności chrabąszczy podczas rójki. Od tamtej pory szkody od pędraków zaewidencjonowano w roku 2019 (7158,2 ha) i w latach kolejnych (2020 – 63,4 ha, 2021 – 58,7 ha, 2023 – 21 ha). W roku 2018 na terenie nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka powołane zostało uporczywe pędraczysko na łącznej powierzchni 7158 ha. W latach 2020-2022 obserwowano silne rójki chrabąszcza kasztanowca podczas których wykonano agrolotnicze zabiegi ograniczające liczebność szkodnika. W roku 2020 zwalczano owada na powierzchni 1050 ha w drzewostanach leśnictw: Nowiny i Brzostowa, w roku następnym (2021) zabieg powtórzono w leśnictwie Brzostowa (200 ha) zaś w roku 2022 w drzewostanach leśnictwa Kalinowo opryskano 675 ha lasu. Ostatni zabieg miał miejsce w roku 2023 na powierzchni 1050 ha.

6. Należy zaznaczyć, że mimo stosunkowo niewielkiej skali występowania na terenie Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka, jemiola zasiedlająca korony sosny zwyczajnej ma bardzo duże i rosnące negatywne znaczenie dla drzewostanów RDLP w Warszawie. W nadleśnictwie Ostrów Mazowiecka jemiola na sośnie została stwierdzona podczas obserwacji w roku 2019, na łącznej powierzchni 547,26 ha. W latach następnych powierzchnia nieznacznie wzrosła (rok 2020 – 602,11 ha zaś w 2021 – 670,24 ha. 2022 – 665,07 ha zaś 2023 – 481,56 ha). Dane z roku 2021 uzupełnione zostały o obserwacje z dodatkowej inwentaryzacji przeprowadzonej na omawianym terenie.

7. Wraz ze wzrostem powierzchni upraw leśnych zwiększa się również zagrożenie ze strony zwierzyny płowej. W nadleśnictwie Ostrów Mazowiecka w latach 2013-2016 obserwowano powiększenie się obszaru uszkodzanych przez jeleniowate upraw, zaś od roku 2016 uszkodzenia notowane są corocznie na powierzchni od 200 do 270 ha.

10) Zgodność projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody z przepisami Ustawy o lasach oraz wytycznymi KZP

Stwierdzono zgodność projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody z przepisami Ustawy o lasach oraz wytycznymi KZP.

11) Inne końcowe wytyczne dotyczące organizacji prac nad planem urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000, w tym akceptacja zakresu prognozy symulacyjnej na koniec okresu oraz ustalenie formy przekazania planu urządzenia lasu do nadleśnictwa

- Omówiono i zaakceptowano propozycję przyjęcia do zadań z zakresu hodowli lasu odnowień na powierzchni stanowiącej 80% powierzchni przewidzianej do użytkowania rębnego.
- Lokalizacje lasów ochronnych przyjęto na podstawie decyzji Ministra Decyzji Ministra Środowiska z 28 czerwca 2005 r.
- Z prognozy wynika, że realizacja czynności gospodarczych zapisanych w projekcie planu urządzenia lasu nie wpłynie znacząco negatywnie na występujące ekosystemy, nie zaburzy też spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych.
- Wykonawca projektu Planu omówił wyniki aktualizacji Programu Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka zgodnie z wytycznymi § 110 i 111 Instrukcji urządzania lasu (IUL) oraz mapy walorów przyrodniczo-kulturowych.
- Nadleśniczy Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka omówił działalność nadleśnictwa w zakresie edukacji leśnej społeczeństwa.

Dyskusja

Lp.	Wnioskujący /pytający	Treść wniosku/pytania	Odpowiadający	Treść odpowiedzi
1.	Michał Budnicki	Przyrost tablicowy a przyrost zrealizowany, planowany przyrost	Łukasz Kustra /Jacek Klusek	tablicowy 6,2 m ³ /ha/rok zrealizowany 7,4 m ³ /ha/rok
2.	Adam Brzózka	Zagospodarowanie lasów o zwiększonej funkcji społecznej	Jacek Klusek	Lasy o zwiększonej funkcji społecznej wyznaczono na około 900 ha gruntów leśnych. W większości przypadków zostanie tam wykonany zabieg trzebieży późnej. W kilku wydzieleniach zastosowano rębnię IVD o długim okresie odnowienia.
3.	Wiesław Przybylski	Jak zmiany klimatyczne wpływają na przyrost i skład gatunkowy?	Jacek Klusek	Ocieplenie klimatu wpływa na zwiększenie rocznego przyrostu bieżącego oraz na wzrost w udziale gatunkowym gatunków liściastych. Widoczne jest zmniejszenie zasięgu świerka.
4.	Michał Budnicki	Dlaczego etat optymalny nie jest realizowany?	Łukasz Kustra /Jacek Klusek	Wynika to z układu występowania drzewostanów rębnych i przeszlębnych w dużych płatach wydzieleni oraz konieczności zachowania ładunku czasowo-przestrzennego.
5.	Michał Budnicki	Czy plan uwzględnia maksymalizację przyrostu i wiązanie dwutlenku węgla?	Waldemar Wańczyk /Jacek Klusek	Tak, zaplanowane w projekcie PUL zabiegi gospodarcze wpływają pozytywnie na zwiększenie przyrostu drzewostanów, a tym samym na maksymalizację przyrostu i wiązanie dwutlenku węgla. Najwięcej dwutlenku węgla kumulują drzewostany tuż po osiągnięciu kulminacji przyrostu miąższościowego. W zależności o gatunku kulminacja następuje w różnym wieku. Stan ten utrzymuje się przez kilkadziesiąt lat aż do momentu kiedy drzewostan wchodzi w tzw. fazę terminalną, czyli procesy zamierania, wydzielania posuszu przeważają nad procesami przyrostu miąższości. Jest też konieczność przebudowy drzewostanów rosnących na żyznych siedliskach z jednopiętrowych, jednogatunkowych na wielogatunkowe o złożonej strukturze pionowej. Takie przebudowane drzewostany kumulują zdecydowanie więcej dwutlenku węgla.
6.	Joanna Celejewska	Jak szczegółowo są przedstawione obiekty zabytkowe w PUL?	Jacek Klusek	W prezentacji podczas narady tylko ogólnie wspomniano o zabytkach. W POP jest rozdział szczegółowo opisujący zabytki

B. Projekt planu urządzenia lasu

Końcowe wytyczne dotyczące organizacji prac nad planem urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000

Przyjęte zasady określania zadań gospodarczych dla Nadleśnictwa Ostrów Mazowiecka projektowane były w oparciu o zapisy Protokołu z KZP, wytyczne RDLP w Warszawie i zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

1. Komisja zaakceptowała zaproponowany przez Wykonawcę etat rębny według pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych określony według potrzeb hodowlanych i ochronnych dla Nadleśnictwa na okres obowiązywania planu i użytkowanie przedrębne według przyjętego rozmiaru, w tym:
 - etat miąższościowy użytków rębnych w ilości **535 789 m³ grubizny netto**,
 - etat powierzchniowy użytków rębnych w wysokości **1922,53 ha**, w tym użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu powierzchniowego **1922,45 ha**,
 - powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębnym w wysokości **10344,35 ha**, (TW – **1619,03 ha**, TP – **8725,32 ha**), z szacunkowym pozyskaniem w drzewostanach przeznaczanych do użytkowania przedrębnego w ilości **517 218 m³ grubizny netto**, (przyjęty wskaźnik intensywności wynosi 50 m³/ha) co stanowi 66% wielkości spodziewanego przyrostu miąższości w drzewostanach nieplanowanych do użytkowania rębnego.
2. Komisja zaakceptowała zaproponowany przez wykonawcę rozmiar prac z zakresu hodowli lasu, w tym:
 - projektowaną powierzchnię zalesień i odnowień w rozmiarze **1484,39 ha**,
 - projektowaną powierzchnię pielęgnowania upraw i młodników **4279,04 ha**.
3. Komisja zaakceptowała zadania dotyczące ochrony lasu, w tym zadania ochrony przeciwpożarowej wynikające z zaliczenia Nadleśnictwa do **I kategorii** zagrożenia pożarowego.

4. Komisja zaakceptowała zadania dotyczące gospodarki łowieckiej i potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej.
5. Komisja uchyla zapis z protokołu z KZP mówiący o nie projektowaniu zabiegów TP w drzewostanach rębnych i przeszlorębnych nieobjętych planem cięć użytków rębnych.
6. Komisja akceptuje zmiany zgłoszone na wniosek Wykonawcy oraz Nadleśnictwa dotyczące nie wykonania map gospodarczo-przeglądowych oraz przeglądowych w formie atlasów.

Na tym protokół zakończono i podpisano.

Przewodniczący NTG:

Zatwierdził: